

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébettér, 9. sz.) Bécsben Haasenstain és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szombán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

M-Vásárhely, 1875. június 5-én.

Az európai törvényhozók a Berlinbe küldött legutóbbi jegyzékét a belga kormánynak taglalás alá vevén, egy oly büntetőjogi elv fog mindinkább gyökeret verni, melynek kezdeményezése az erkölcsiség védelmére iránylik és mely minden-esetre a német birodalmi kancellár érdeme.

Az ugynevezett Duchesne-féle merényleti ajánlat tárgyában átküldettek ugyanis Berlinbe a per összes részleteiről okirati másolatok és a király ígérte, hogy legközelebb fogja a törvényhozás elé terjesztetni javaslatát; mely szerint oly ajánlatok, indítványok, a melyek valakinek személye ellen súlyos merényletet terveznek, de el nem fogadtatnak, ép úgy, mint a fenyegetések, szigorú fegyházi büntetéssel sújtandók.

A jegyzék végezetül kifejezést ad annak, hogy a király ezen elhatározása remélhetőleg teljesen megfelel a német kormány intenczióinak és kétségtelen, hogy a törvényjavaslat a kamarák részéről kedvezően fog fogadtatni és a közvélemény által helyben hagyatni.

A „National Ztg“ örvend e sikernek, Duchesne §-ának nevezi a belga törvényjavaslatot és azt hiszi, hogy e törvényszakasz, melyet egy vad, fanatikus és minden hatalmat kigunyoló ágitáció idézett elő, fel fog vétetni az összes művelt nemzetek törvénykönyveibe.

E kérdés megvitatásánál nincs szándékunkban sem a politikai gyilkosságoknak, sem a merényleteknek a történelem hosszú lajstromában feltalálható részleteiről elméleti vonatkozásokat tenni és a történelem kérlelhetetlen bíróságát gyakorolni, mert a jogtudomány egyedüli alapja lehet csak, az erkölcsiség és előtte nem lehet igazolható semmi, a mi annak szabályaival ellenkezik; hanem eltekintve az exigenciák tudományától azt kérdezzük, ha helyeseltetik azon tan, hogy ellenségeinkhez büntetlen tehetnek ajánlatot az orgyilkosok, a nélkül, hogy a törvény sújtó karját félhessék, mennyi idő kíváncsít, hogy a kontinensen a „bravok“ osztálya felszaporodjék? és mi áll útjában annak, hogy az emberi leleményes ész a modern gyilkoló eszközök ily tökélye mellett mihamarább módját is találja a tett utáni rejtve maradhatásnak?

És a mi heterogen politikai érdekekből véd-szárnyak alá vétetnék, ki tudna oly erős lenni azt a személyes specziális érdekek által indokolt esetekben megakadályozni?

Ugy hisszük, a felmentett Duchesne-nek sok követelője akadna mihamarább, ha az európai jogérzet, eltekintve minden politikai disszidenciáktól, meg nem ragadja az alkalmat, s nem csak a politikai fanatizmusnak, hanem bármilyen mellék érdekű szenvedélynek törvényes gátot nem szab.

Mert fontolóra kell venni, hogy a gonosz célzat büntethetősége csak addig van kizárva, míg azon határvonal között mozog, mely a fő-lény és szellemünk közötti relációt képezi; a mely pillanatban titkunk szellemi honát elhagyva, habár feltételeken is, a földiekkel közölve van, azon pillanatban a társadalom törvényei alá esik célzatunk; mert azon illető második személy vagy büntársunká lesz, ha titokba tartja célzatunkat, vagy magán vádló tisztét teljesíti, ha az illetékes helyre jelentését megteszi és ekkor ezen második személyt, mint a törvény őrét kell tekintenünk.

Mi tehát álláspontunkból kiindulva nem érthetünk egyet a belga király törvényjavaslatával, a midőn az olyan esetet, mely szerint valakinek személye elleni súlyos merénylet tervezésére tétetik ajánlat, a veszélyes fenyegetések közé sorol-tatni kívánja; mert mi a veszélyes fenyegetés alatt csak megfélemlítésre célzó eljárást képzelünk és azon cselekedet alatt, milyen egy ajánlattétel valakinek meggyilkolására, már teljesen benne képzeljük lenni a bűnkisérlet minősítését, miután a feltételezett elfogadása által ezen ajánlattételnek a tilos szerződés megkötöttnek kellene hogy tekintessék és csak a szerződés teljesítése volna hátra.

Való, hogy még ezen, a két fél közt létrejött megállapodás után is bekövetkezhetne a cselekvésre szerződött fél visszalépése és ennek folytán a merénylet annyiban hagyása; de ez esetben ott van segítségünkre a tényleges megbánás jog-elvének alkalmazása, de a mig ez kimutatva nincs, a magát orgyilkosnak felajánló egyén bűnkisérletnek tekintendő; mert épen az bizonyítja szándékának komolyságát, hogy feltételekhez kötötte merényletét és olyannak ajánlotta azt fel, kiről gondolhatta, hogy a felajánlott szolgálatot nagyra becsülheti.

III. Valois Henrik, IV. Bourbon Henrik, Orániai Vilmos gyilkosai, Clement, Ravailak és mások mind élő például szolgálnak, hogy az olyan fogadott orgyilkosok pontosabbak végrehajtásaikban, mint mások, kik csak magán ügyeikért merényleteskednek; az igazságszolgáltatás nagy csorbát szenvedne, ha általában a törvényhozások, e tétele felett a büntető kodex reformjának, felületesen haladnának át, s azt hisszük, Berlinben sem lesznek teljesen megelégedve a belga kétségkívül udvarias intencziók célba vett keresztülvitele módzatával.

Belügyek.

Folynak a beszámoló beszédek minden részében, zúgában az országnak, melyek egyszersmind programmul szolgálnak a közeledő választásokra. Százféle váriánson mennek át a honmentő gondolatok, az országházából szü-ltetve, a nép ereibe csepegtetve; talán gyümölcsözni is fognak.

Az államháztartásnak és ezzel kapcsolatban az ország kormányzatának rendezése, nézetkülönség nélkül

involválja magában az állam célzatai veszélyeztetése nélkül a lehető legnagyobb megtakarítást. Ez csak úgy elérhető, ha felülről összhangzásba hozatik az egész szervezeti gépezet a legalsóbb rétegekig; ha gyorsabb, jobb és olcsóbb igazságszolgáltatás, vasúti rendezés, közmunka szabályozás, adótételek emelése nélkül a jövedelmek fokozása, vasúttak, jószágok el-, vagy bérbeadása, törvényhatósági házi pénztár behozatala, a vámszövetség olcsó megoldása, hogy az eddigi visszás helyzet, mely fogyasztási adókat elnyelte, megszüntessék, a bankkérdés megoldása és a 153 milliós kölcsön refundálása oly szakszerűen intéztetnek el, hogy a kívánt eredmény minden nagyobbserű rázkódtatás nélkül szükségképen bekövetkezzék.

Hogy az államháztartás mérlegét helyreállithassuk államiségünk létfeltételű érdekeit kivéve, minden más tekintetet alá kell rendelnünk.

Első helyet foglal el e téren a magyar nemzeti bank felállítására.

E nélkül pénz nem jön az országba, nem dotálhatjuk a földmivelés, kereskedelem és ipar ressortjait kellő hitellel, hogy kilátásba helyezett emelkedése biztos alapokra legyen fektetve.

Ha számításba vesszük a vállainkra vett terheket, melyekre nézve a szerződés kimondja, hogy az államjegyekből álló függő adósság mindkét fél közös jóállása alá helyeztetik; nincs kétségünk, hogy a bankkérdés megoldása nem találhat ellenvetésre, miután a Lajthán túli országok is átlátják a viszonyosságból következetesen folyó követeléseink jogos voltát.

Ha a bank- és vámkérdés a méltányosságnak megfelelőleg fog megoldásának elibe vezetetni, akkor sokkal könnyebben lesznek megoldhatók többi kérdéseink.

Mint földmivelői országnak föltétlenül szükségünk van külön földmivelési szakminiszteriumra, mely a gazdasági érdekek fokozottabb mérybeni előmozdítását eszközölje.

Szövetkezeteknek megalakításában kell fáradoznunk, hogy gazdasági viszonyaink hiányait pótoljuk és szintugy — mondhatni — a jót erőnek erejével bevezessük földmiveseink háztűzhelyére.

Kereskedelmünk fölvirágoztatására, iparunk emelésére — különösen kelet felé — nemzetközi szerződések útján kell érdekeinket a legéberebb figyelemmel kísérnünk, hogy saját terményeinknek megkiméljük a hasztalan vándorút költségeit a külsőszági gyártelepekig és vissza, és magunknak megmarasztaljuk a feldolgozás munkabérét. Ha még erre a vámkérdés méltányos megoldása fog következni, mi azért is remélhető, mert jól ismeri a birodalom mindkét fele, mekkora lehet a közös kár, ha a vámtarifákkal és ehez hasonló eszközökkel két szomszédos állam ipara és kereskedelme közt megindul a hadjárat; akkor adóképesseágunk fokozása üdvös hatással lesz az állam költségvetési mérlege helyreállítására nézve is.

A véderő kérdésében, habár a közösiügyi kiadásoknál a takarékoság hasonló módon parancsoltatik, még sem szabad annak gyengítését előidézni; sőt a magyar tisztikar képezésére, az országban tisztképző intézetek felállítására nem halasztható, minélfogva a Ludoviceum, ugy a honvédség, miat a magyarországi ezredekre kihatólag felsőbb tisztképző akadémiaivá emelendő. A közösi-hadsereg felszerelése kérdésénél nem kell felednünk, hogy a méltányosság követeli, hogy a járulék arányáig a hazai iparnak tartassék fenn a felszerelés eszközölése.

Kormányzati rendszerünk keretéből a nehézkes, bonyodalmas s nagy személyzetet követelő ügyvitel száműzendő és széles önkormányzati alapra fektetett rendszer

bevezetendő; azonban kellő figyelembe vételével annak, hogy minden kormányzási ág egy területre, egy helyen összpontosíttassék és a magasabb állami nemzetiségi érdekek megóvassanak.

Az igazságszolgáltatásnál semmitőszék megszüntetése, törvények behozatala és javítása, csőd, váltótörvény gondos kidolgozása és az uzsorának közjegyzői kényszer behozatala általi lehető megszüntetése szükségessé vált.

Felsőház rendezése, nagy birtok, tudomány, közszolgálati érdemek, ipar és kereskedelem kellő képviseltetése mellett napirendre tűzendő.

A közegészségi ügy a munkatehetetlen szegények, árvák ügye, a községi törvény revíziója mellett úgy rendezendő, hogy az ország népesedése öregbítettessék, a védőerő emeltessék és a szomorúan tapasztalt testi és erkölcsi elsatnyulás meggátoltassék, a népnevelés emeltessék, s hol a felekezetek nem bírják meg a költségeket, ott községi iskolák állíttassanak fel, szoros felügyelete mellett az iskolázási kötelelem megtartásának.

Ehez és ehez hasonló programbeszédnek ölelik össze a jövő idei aug. 28-ára egybehívott országgyűlésre maradt teendők rendkívüli halmazát, mely kérdések és teendők, ha olyan munkás országgyűlés fog összeülni, mint a milyen volt a mult országgyűlés utolsó időszaka, valószínűen meg is fognak oldatni.

— A nap eseményeit Tisza Kálmán debreczeni fogadtatása és május 31-iki, Horváth Boldizsárnak az akadémiában május 30-kán tartott ülésben Szemere Bertalanra mondott és Lónyay Menyhért gróf megnyitó beszédei képezik, melyek mindegyike megérdemli, hogy emlékezzünk róluk, mit helyszüke miatt jövő számunkra halasztunk; itt megjegyezzén, hogy a „Reform,” midőn e három férfiúról és a hatásról, mit beszédjeik előidéztek, megemlékezik, ezeket mondja: „Lónyay nemzetgazda; Horváth Boldizsár: jogtudós; Tisza Kálmán: adminisztratív talentum; az első kitűnően praktikus férfi és magyar, a másik kiválóan eszmegazdag, „theoreticus” és magyar, a harmadik jeles politikus és magyar; honszerelmre mind a három egyenlő, mind a három kitűnő.

Bereczki Sándor ur.

Maros-Vásárhely, 1875. június 2.

Köztudomásu tény, hogy Bereczki Sándor ur a volt balközépnek Marosszéken hét éven keresztül vezére, szónoka, azt lehet mondani lelke volt; az is ismeretes, hogy ugyan ő az elvűségnek, a hazafias kötelességek teljesítésének, hon lángoló szerelmének ékes beszédekkel hirdetője s a közdolgokkal foglalkozóknak hatalmas kritikusa — valóságos kis Cató.

Nem titok senki előtt, hogy az országos pártalakulás eszméjének hódolva nálunk is létrejött az egyesülés,

s maga Bereczki ur lett egyik alelnöke az újonnan létesült szabadelvű-pártnak.

Egy szűkkörű baráti értekezlet mult május hó 20-án Maros-Vásárhelytől összegyűlén, Marosszék felső-kerületében kijelölték képviselőnek Bereczki Sándort s ő a jelöltséget elfogadta; más napon ugyancsak itt, egy sokkal nagyobb számú barátságos értekezlet ült össze, melyen a szék felsőkerületi volt képviselője Bothos Kálmán, miután elmondta volna számadó beszédjét s kijelentette volna, hogy ő többé képviselőnek föllépni nem szándékozik, s érdekesen vázolta volna a hazai nagy pártalakulást, egyesülést, annak bizonyosságát, hogy ime a volt s még pedig székünkben minden időben nagy többségben volt Deák-párt a létesült fusiót teljes őszinteséggel keresztül vinni s a hazában létrejött egyesülés, egyetértés, közös munka, béke áldásainak malasztját székünkre is kiterjeszteni akarván: ajánlja képviselő-jelöltül Bereczki Sándort, az ellenzék volt vezérét s kéri a jelenlevőket, hogy ezen jelölésben egyhangulag nyugodjanak bele, hogy a választás minden viszály nélkül, egyhangulag történjék meg annak idején.

Mit tett erre Bereczki ur? Elfogadta, megköszönte a megtiszteltetést; hanem azt mondta, hogy ő vár még egy nagyobb gyűlésre, a felsőkerület székhelyén: Ny.-Szeredában.

Eljött június 2-ika, a nyárad-szeredai gyűlés napja, s megjelent a választók egyrésze, azok, a kik meghívtak s azokon kívül is némelyek.

A választó polgárok jó kedvvel, jó reménnyel mentek oda, azt hitték, hogy egy szép napjuk lesz, hogy egy férfit tisztelnek meg bizalmukkal; olyan férfit, a ki multjánál fogva arra érdemes, és hogy a szék és a polgárok csöndes nyugadalma biztosítva lesz, és hogy a követválasztási viszályoknak talán igen sok időre eleje lesz vége.

A választók csalódtak!

Tolnai Gábor a gyűlést megnyitván, Bothos Kálmán körül-belől azokat mondá el, a miket Vásárhelytől a májusi gyűlésen, s végül ajánlá Bereczki urat a képviselő-jelöltségre; mire elnök egy küldöttséget meneszt, mely a jelen nem volt Bereczki urat meghívja, ki meg is jelent s szíves egyhangú éljenzéssel fogadtatott.

És mit tett erre Bereczki ur? Elmondá életében legrosszabbul sikerült órátióját, már azt is mondhatjuk: hatyttyu dalát, ha ugyanaz a beszéd dalnak volna nevezhető.

Azt mondja, hogy most a haza veszedelemben forog (szerencse, hogy csak az ő phantasiájában) ergo óriások kellenek a megmentésre, ő pedig levén gyöngé ember, (látjuk) arra nem vállalkozik (jó, hogy még van a hazában vagy egy miniszternek való ember). Azt mondja, hogy ő szeretné, mint képviselő-jelölt, a népnek azt ígérni,

hogy az adót leszállítja; de mégis azt nem teheti, mert tudja, hogy még föl kell emelni s ő azt nem akarja (hátha nem akarja, vajjon itthon, vagy az országházban akadályozhatná-e könnyebben meg?) Aztán — folytatá tovább — ő békét akar s ezért nem fogadja el a jelöltséget (oh logika!), mert igaz, hogy Marosszéken csak egy párt van, s az őt egyhangulag jelölte ki; de ő mégis fél a háborútól (ellenjelölt nélkül háborútól félni! megint furcsa logika!), mert hát van valami pók valahol a levegőben; a másiknak úgy tetszik, hogy pokhálói idáig érnek; s ha ő el nem fogadná a jelöltséget, még be találán az a pók őt fonni. Végül — mondja — ő volt harcban is, tehát különben semmitől sem fél; de mégis visszavonul a jelöltségtől, hogy béke legyen (valóban azon államférfiui okoskodást követte el szónok úr, hogy: „Si vis pacem para bellum! mert hiszen épen visszalépésével lehet és lesz a harc és háboru!)

Eddig Bereczki ur nyilatkozata.

És most kérdjük Bereczki úrtól, hogy ez-e az a számtalanszor emlegetett hazafiui kötelesség? hogy midőn szerinte a haza veszedelemben forog: szépen visszavonulunk s elhagyjuk a drága hont veszni magára, s erőtellenül, férfiatlan érzettel, a segítségnek még csak megkisérleése nélkül is, lomhán, romjai közé temetkezünk, miként hajdan ama nőruhás király? Ilyen példát mutat uraságod az ifjúságnak, a népnek? — Hát kiből legyen bizodalmuk ezután azoknak, kiknek ön vezére vala éveken át, midőn látják őnt java korában a tett mezejéről visszarettenni, s midőn kebleiket a csalódás fájdalmas, keserű, maró érzete tölti be?

Ön jól tudja, hogy az országgyűlés is olyan, mint a hadsereg; hadseregről, melynek csak vezérei valának, győzelmet még nem jegyzett föl a historia, közkatonák is kellenek oda s ezért a saját gyengeségéről tett szerény nyilatkozata czáfolatot sem érdemel.

Az a bizonyos pokháló historia pedig nem egyéb, mint egy, a pokhálónál is foszlékonyabb álomkép, melyet csupán ön látott, és nem csak őnt rettent el — de más az ön szónoklata (?) előtt még hírét sem hallotta!

Hála Istennek, hogy kevés ember van önnel ugyanazon véleményen; mert, ha sokan volnának, akkor édes hazánk sirja bizony meg lenne ásva, mert még soha nemzetet beszédek meg nem mentettek; hanem igen a tettek, igen a honfiúi áldozatkészség.

Látja, ön nem csak hazája iránt teljesíté hiv gyermekéhez nem méltóan kötelességét ez alkalommal, hanem polgártársai iránt kiméletlen volt, mert őket ma egy régi illúziójtuktól fosztá meg, kebleiket ezzel ridegebbé, az emberekben kevésbbé hívókká, bennük kételkedőbbé tette.

Ugy látszik soha sem olvasá a nemzet nagy költőjének ama remek sorait, melyeket Palóczy László halála alkalmával írt, hogy:

állani az akadémia palotájával, a hazának azon első tudományos intézetével, melyet az ő áldozatkészsége hozott létre és melyet nem csak alapított, de folytonos munkásságával ápolt és nevelt a kezdet első nehéz évtizedeiben; közelében fog állani azon lánczvidnek, mely hazánk területén első kötötte állandóul össze a Duna két partját az ország szívében, az első rést törve a nemesi kiváltságokon és a kivitel szépségében páratlanul áll a maga nemében. Midőn ez ércz-szobor a legközelebbi időben le fog lepleztetni, szép napja lesz ez a nemzetnek, mert a kegyelet és hála adóját rója le egyik legnagyobb férfira; emléke lesz ez nemcsak a leghazafiasabb nagy férfiúnak, de azon nemzedéknek is, mely azt emelte és buzdító példa lesz a jövő nemzedék számára.

Ez emlék emelésével azonban, úgy hiszem, még nem tett eleget a jelen nemzedék Széchenyi emlékének; hátra van még egy nagy, erkölcsileg szintén súlyos emléket emelni számára, Még kell szerezni azon gazdag szellemi kincset, melyet 34 éven át sajátkezüleg írt és ha az megszerzetett és — mint én óhajtom — az akadémia tulajdonává vált, az akadémia kötelessége lesz gondoskodni nem csak már előbb kiadott műveinek, de egyszersmind e hátrahagyott irományainak kiadásáról.

Nagy fontosságu ez különösen azért is, mert ez iratok ismerete nélkül azon 30 év történetét, mely alatt Széchenyi élt és működött, kellően megítélni és leírni alig lehet. Ideje, hogy ez iratokról tudomást vegyen a nemzet, s óhajtható, hogy azok mielőbb közbirtokká váljanak.

Ha majd egyszer naplói, levelezései és kiadatlan dolgozatai kellő magyarázattal ellátva, egybeállítva lesznek; ha azon nevezetes korszak, melyben élt, minden érdekes részleteiben ismertette lesz, hazafias lelke egész nagyságában, nemes törekvése, nagy tervei, gazdag eszméi tárva lesznek előttünk, leírva és jellemezve általa

TÁRCSA.

Gróf Széchenyi István hátrahagyott iratai.

A „Budapesti Szemle” közlebbi füzetében gróf Lónyay Menyhért, az akadémia elnöke, terjedelmes, de még sokkal érdekesebb közleményt ad gróf Széchenyi István hátrahagyott naplójáról, levelezéseiről s egyéb iratairól.

Gr. Lónyay cikkében számos idézetet is találunk ez iratokból, melyek közül egyet s mást átvenni és olvasóinkkal is megismertetni szándékozunk. Egyelőre azonban közöljük azt, a mi ez iratok általános jellemzésére, napfényrejööttük körülményeire s czélba vett kiadásukra vonatkozik.

„Mily nagy, hosszú, következetes és hazafias volt Széchenyi munkássága — írja gr. Lónyay — mily öntudatos és erélyes meggyőződés vezérelte cselekedeteit, arról még kortársainak sem volt szabatos és teljes fogalmuk; de szerencsére azon korszak jellemzésére és Széchenyi működésének egész mértékben való megismerésére épen nem hiányoznak a szükséges adatok. Széchenyi még mielőtt a közpályára lépett, mielőtt neve a hazában ismeretessé kezdett lenni, megkezdte gondolatait és törekvéseit, terveit és cselekedeteit napról-napra, sőt mondhatni: óráról-órára följegyezni és fennmaradtak dolgozatai kéziratban, ugy azok, melyeket közzé tett, mint azok is, melyeket előkészített ugyan, de ki nem adott; egybegyűjtve vannak érdekesebb levelezései, melyeket kora kitűnő férfiával és befolyásosabb egyéniségeivel folytatott.

Összes naplóját, iratait, jegyzékeit és levelezéseit végrendeletében a hosszú évek során át mellette működő

hű titkárnak: Tasner Antalnak hagyományozta; neki hagyva egyszersmind minden kiadott munkájának tulajdonjogát, a naplókat pedig azon föltétel mellett és azon kérelemmel, hogy azokból törölje ki azon megjegyzéseket, melyek egyes, még élő kortársaira kellemetlenül hathatnának. Tasner Antal egy évvel Széchenyi után halt meg s végrendeletében ezen irományokat gyermekeinek hagyta. A megboldogult Tasnernek fia, Tasner Géza úr közölte velem ez iratok lajstromát és az iratok némely érdekes részleteit. Elég volt azokba futólag betekinteni, hogy meggyőződjem, minő kincs rejlik e nagybecsű iratokban.

Több mintegy negyed százada annak, hogy Széchenyi kénytelen volt lelépni a tevékenység és áldásos munkásság teréről; tizenöt éve lesz, hogy őt a sir takarja, mert, mint Mózesnek, nem volt neki megengedve megérni azon korszakot, midőn a nemzet eljutott az alkotmányosság és öntevékenység ígért földére. Ő élte utolsó pillanatáig remélte, sőt előjeleit látta a jobb kornak, mely a hazára bekövetkezend, a nélkül, hogy megérhette volna reményeinek megvalósulását.

Halála után a nemzetnek minden osztálya egy szívvel elhozta áldozatot, hogy számára fényes emlékszobor állíttassék az ország fővárosában, melyet emelni, szepíteni, nagygyá tenni törekedett. Az érczsobor rövid időn ott fog emelkedni a hatalmas Duna partján, melynek forgalmát az ő kezdeményezése emelte, midőn a nagy gözhajózási vállalatot tervezte és keresztülvitte; ő karolta fel először az eszmét és fogott hozzá a Vaskapu szikláinak eltávolításához, hogy a hajózási akadályokat megszüntetve, szabad forgalmat nyisson a fővárosból a tengerig és ez által elősegítse a magyar nemzet azon természetszerű feladatát, hogy a kelet felé a világ forgalmának közvetítője lehessen. — Ércz-szobra szemben fog

„Menj fáradt veterán, egy nemzet látta halálod;
Kézben fegyverrel harczon elesni dicső!”

mert különben vágya ébredt volna, hogy egykor önről is azt irhassák; mert nem elég az, a haza iránt csak életünk némely korában tenni meg kötelességünket — mikor éppen nekünk tetszik — hanem tennünk kell mindig és mindenkor, ha szükség és ha erőnk van, egészen addig, míg a sir reánk borul.

Őn azt mondá, megnyugvással tekint vissza múltjára — s az igen szép dolog és hiszem is, hogy maig így volt; de azon túl önmaga is érezni fog életében sok ellenkező pillanatot s átlátja, hogy azon választók megtisztelő bizalma nem volt érdemes oly rideg visszaütésére.

És kérem ne higgye, hogy a visszavonulás dicsőséges — ne ringassa azon csalódásban magát; hanem legyen meggyőződve, hogy: midőn egyszer-máskor hét éven át hiv pártfelei közül valamelyikkel találkozni fog, ha nem is mondja, de azt fogja gondolni magában: Ime egy ember, a kiben hét éven át hittünk, de a kiben meg családunk!

Végül meg kell jegyeznünk, hogy: ha ön egyetlen egyet is föl nem hozva a fennebb érintett indokokból, csupán gyöngye egészsége, vagy figyelmen kívül nem hagyható családi körülményei fölhozásával vonult volna vissza; akkor önmára nézve az előbb írottak nem lettek volna megírtakká soha, de így azok megírására erkölcsileg kényszerülve valánk az igazságnak kedvéért s a választóközönség méltóságának, reputációjának megóvásáért.

Argus.

Kolozsvár, 1875. május végén.

Tekintetes szerkesztő ur!

Jelenleg érdekessé teszi Kolozsvárt az erdélyi ev. ref. egyházkerület ülésezése, a mely folyó hó 23-án nyitván meg, naponként tartja üléseit és munkálódik anyaszentegyháza kebli ügyei rendezése és eligazításában.

Azt mondhatjuk róla, hogy egész kis országgyűlést képez és úgy jelenik meg előttünk, mintha helyettesitené, az unió által a Királyhágón innen megszünt országgyűléseket, főleg a fejedelmek korszakában tartottakat, azon kivétellel, hogy itten csak is a ref. egyházat illető ügyek vannak napirenden és tárgyaltnak.

Kül alakját tekintve és körükben a magas aristocratia, az állam hivatalnokok kiváló tagjait, az egyházi hivatalnokokat, úgy az egyház-megyéek küldöttait, a tudományos intézetek tanárait stb. 150 tagot felülmúló számban képviselve és egybegyűlve találjuk; a pártok sem hiányzanak, valamint azok küzdelmei. Legjobban esik azt tudni rólok, hogy mindnyájan magyarok és vállalási érdekeikkel a haza érdekeit is ugyanazonosítani főtörekvésük.

azon öszinteséggel és önbírálati szigorral, mely jegyzeteit jellemzi: akkor bizonyára fog valaki méltán vállalkozni arra, hogy Széchenyinek életét és korszakának történetét kellő alaposággal megírja.

Elősorolom hátrahagyott iratainak lajstromából a nevezetesebbeket.

Rendes, bekötött kézirat foglaltatik 28 terjedelmes kötetben, melyek közül napló 21 kötet és ez kezdődik 1814. decz. 11-én és napról-napra folyik Széchenyinek saját kezével írva 1848. márcz. 18-áig. Azon munkákon és kéziratokon kívül, melyek sajtó útján megjelentek, számos kiadatlan dolgozatot foglalnak magukban a többi esomagok; csak a neveket említem, melyek egész sorát leplezik föl azon ügyeknek, melyeket létesíteni igyekezett: Lóverseny, Kaszinó, Akadémia, Színház, Pest városa, Gazdasági egyesület, Dunagőzhajózás, Híd, Hengermalom, Pesti kikötő, Vasútak, Selymészet, Országház, Tiszaszabályozás, Hajos-egylet, Borismertető-társaság, Térbolyda, Lóiskola, Pesti séta, Szépitő-bizottság, Pest feltöltése, Szerviták, Balaton, Jozephinum, Jótevő commissio, Utazások, Metaphysikai tanulmányok, Tervezeti töredékek. Ész és szív, A belső csend alapjai, Gondolatok, Reformatio, azaz: regeneratio, Character és bizalom, Valomások, Üdvlelde, Muszkarágók, Vegyes szerencsétlen ideák, Birói zálog, Budapesti pór és tár, Döblingi jegyzetek, Dalai Lama, Promenade, Önismeret (ez utóbbi nemsokára megjelen az Athenaeum kiadásában). — A különböző levelezések közül nevezetesebbek: József nádor, Metternich herczeg, Deák Ferencz, b. Wesselényi Miklós, b. Eötvös József, gr. Apponyi, b. Szina, Hume József és Delolmeval folytatott levelezései“

(Folytatása köv.)

Lapunk keretéhez mérve igyekeznünk vázolatilag a feltűnőbb eseményeket közölni.

Ezen egyházkerületi közgyűlés f. hó 23-án 9 órakor az ev. ref. főtanoda tantermében, állam főgondnok gróf Mikó Imre ur ő nagyméltósága, mint elnök által, nagy határu és értelmű beszéddel nyitattott meg és a közgyűlés tagjai számbavételével megalakultnak nyilvánítottatott.

A mult közgyűlés után választott esperesek és egyházi jegyzők felesketése megtörténtével püspök Nagy Péter intézett a felszentelendő 13 ifju lelkészhez magható és tanulságos beszédet.

Az isteni tisztelet $\frac{1}{2}$ 11 órakor vette kezdetét a már 9 óra óta zsufolásig megtelt Belfarkas-utczai templomban, a hol a fölhangzott gyülekezeti ének és a „Dalkör“ által elzengett quartet után Nagy Péter püspök mondta el buzgó imáját és n.-enyedi pap Fülöp Géza tartott érdekes alkalmi beszédet, hatásosan fejtegetve, „hogy az Isten lélek és a kik őtet imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják“ és hogy az igazság keresése legyen a feladatuk, Ennek végeztével a püspök intézte újból szokott ékesen szólásával főpásztori szavait a felszentelendő papokhoz, a kik az esperesi karnak puritáni egyszerűségében, mélyen megillető „Szentlélek Isten jövel“ eléneklése után, föleskettettek papi hivataluk folytatására.

A mindennapi élet küzdelmei és anyagi irányu korunkban üdítő oázsként hatott reánk az egész vallásos ünnepély és a hallott beszédek, a melyeknek egész terjedelemben újabb meg újabb elolvasása és tanulmányozása méltán megérdemelné és hálásan jutalmazná meg az arra fordított időt, utmutatásokat találván azokban, miben keresendő az igazság, az Isten igaz imádása, a vallás, a valódi protestantismus és mindezek mi által fenyegetettnek és veszélyeztetnek.

Tanulságosak főleg gr. Mikó Imre állam-főgondnok nagyhatáru beszéde és annak következő szavai: „Nekem az a meggyőződés, hogy nekünk protestánsoknak, egyik legszebb, legdicsőbb feladatunk, gyakorlatilag bebizonyítani az egész világ előtt, hogy az önálló kormányzat, a társadalmi szabadság talpköve és legfontosabb létfeltétele birja azt a tulajdonságot, melyet az ősi hitrege a Heracles nyilairól mesélt, maga gyógyítja meg azon sebeit, a melyeket okozott és intelmei: az egyetértésre, a kölcsönös bizalomra, méltányosságra, keresztényi szeretetre és a törvények feltétlen tiszteletére.

Az első napi ünnepélyt emelte a szépen ragyogó májusi nap és szerencsés auspiciumul szolgált a tudományokban és hazafi erőnyekben kitűnő állam főgondnok gróf Mikó Imre ő nagyméltósága, elnöksége és vezetése a közelebbi események által megzavart és felzavart egyetértés helyreállítására és a nem ok nélkül hangsúlyozott meghasonlás és viszály kiegyenlítésére, mely által gróf Mikó gondviselészerű missióját e téren is áldásosan töltötte be és az erdélyi ev. ref. egyházkerület annateszeibe ércznél erősebb emléket emelt, mely ténynt alább érinteni fogunk.

(Folytatása következik.)

Jogi szemle.

A kereskedelmi törv.-javaslat ismertetése.

(Folytatás.)

Az ajánlat és annak elfogadása is nem történtnek tekintetik, ha azoknak visszavonása az ajánlat, vagy elfogadása előtt, vagy egyidejűleg jut a másik fél tudomására. Midőn az ügylet az ajánlat elfogadása után azonnal teljesítendő visszalépésnek helye nincs, ha már az ügylet elkezdett.

Megkötés időpontjául távol lévőkh közt az elfogadási nyilatkozat elküldése, vagy feladása tekintetik. — Olyan elfogadási nyilatkozat, melyben feltételek foglaltatnak, az ajánlat visszaütésének és egyszersmind új ajánlatnak tekintendő.

Egymással üzleti összeköttetésben álló kereskedők, vagy: kik egymás irányában megbízások teljesítésére ajánlkoztak, kötelesek a nyert megbízás, vagy ajánlat iránt azonnal nyilatkozni, ellenkezőleg a megbízás elvállaltnak tekintetik, s ha visszaütésitják is, kötelesek az egyidejűleg küldött árukat, vagy tárgyakat az ajánlattevő, vagy megbízó költségén, ha saját hátrányuk nélkül tehetik és a kiadásokra fedezetük van, ideiglen a lehető károktól megóvni.

Egyébaránt az illetékes törvényszék a megbízott kérelmére, addig is, míg a tulajdonos másképp intézkedik, az átküldött tárgyaknak közraktárba, vagy gondnok őrzete alá helyezését elrendelheti.

A kereskedelmi ügyletek teljesítése körül előszabatik:

Ha a szerződésben az áru faja, minősége iránt közelebbi meghatározás nem foglaltatik, az adós közép faju és minőségű árut tartozik szolgáltatni. A kereskedelmi ügyletek azon helyen teljesítendők, mely határozott, a körülményekből, az ügylet természetéből, vagy czéljából kivehető megállapodás által a teljesítés helyéül kitűztett; ily megállapodás hiányában az ügylet azon helyen teljesítendő, hol a kötelezettnek a szerződés megkötésekor kereskedelmi telepe, vagy ilyennek hiányában lakása volt. Kivételnek van helye, ha a felek tudtával más helyen létezett dolgok átadandók, mely esetben az átadásnak a helyen kell történni.

Pénzbeli tartozásokat (a forgatható, vagy bemutatóra szóló papirokon alapuló tartozásokról alább lesz szó) az adós, ha a szerződésből, az ügylet természetéből, vagy a szerződő-felek szándékából más nem következik, saját veszélyére és költségein azon helyeken tartozik fizetni, hol az ügylet megkötésekor a hitelezőnek kereskedelmi telepe, vagy ilyennek nem létében, lakása volt. Midőn a szerződés több helyen teljesítendő, ha a kötelezettség megosztható és egyéb megállapítva nincs, a kijelölt helyeken egyenlően felosztva kell azt teljesíteni. Ellenben föl nem osztható kötelezettségeknél, ha a választási jog iránt intézkedés nem történt, a kötelezettség a kijelölt helyek bármelyikén teljesíthető.

Kétség esetében azon mérték, súly, pénzláb, pénznem, idő és távolság-számítás tekintetik szerződésszerűnek, mely a teljesítés helyén van szokásban. — Ha oly számolási értékről, vagy oly pénznemről szól, mely a teljesítés helyén forgalomban nincsen, a fizetés a teljesítés helyén a lejárat napján jegyzett árfolyam szerint országos pénznemben történik, kivéven, ha ez ehez hasonló szavakkal: „természetben,“ „valóságban,“ a fizetés bizonyos pénznemben kötött ki.

Ha a kötelezettség teljesítési ideje megállapítva nincs és az ügylet természete, vagy a kereskedelmi szokás mást nem kíván, a teljesítés bármikor követelhető és bármikor eszközölhető.

És, vagy időszakra határozott teljesítések a teljesítés helyén divatozó kereskedelmi szokás szerint történnek, a hó közepére határozottak annak 15-ik, a végére határozottak pedig utolsó napján eszközölendők.

Ha a kötelezettség a szerződéstől számítandó bizonyos idő eltelte után teljesítendő, a teljesítés időpontja úgy számíttatik, hogy ha a határidő napokban van kikötve, a megkötés napja nem számít; ha hetekben, hónapokban, év, félév és évnegyedben kötött az ki, a teljesítés ideje az utolsó hét, vagy hó azon napjára esik, mely nevénél fogva (hétfő, kedd, szereda sat.), vagy számánál fogva (25., 30., 31-ik sat.) a szerződés megkötési napjának megfelel; ha a nap a hónapban hiányzik, a teljesítés a hó végnapjára esik. Egy hét alatt két nap értendő, ha fél hó is volna megállapítva, ez az egészek után számítandó 15 napot tesz. Hasonló elvek szerint kell eljárni, ha valamely más időpont, vagy esemény szolgálja irányadól a határidő kiszámítására. Vasárnap, vagy közönséges ünnepre eső teljesítés kötelezettsége a legközelebbi köznapra marad. Időtartamon belől teljesítendő kötelezettségek hasonló szabályoknak alárendelvék.

Ha közelebbi meghatározás helyett ezen szavak: „mielőbb,“ „mihelyt csak lehet,“ „alkalmilag,“ vagy más hasonló kifejezések használtaknak, a teljesítés idejét a fennforgó körülmények és az ügylet természetéhez mérten a bíróság határozza meg.

Ellenben, ha e szavak: „néhány,“ „egy-két nap,“ „hét,“ „hó,“ „év,“ használtaknak; két nap, hét, hó, vagy év értendő.

A teljesítés a szokott üzleti órákban eszközölendő és elfogadandó.

Ha határidőhosszabbítás történt, az a korábbi határidő eltelte után következő napon veszi kezdetét.

Minden oly esetben, midőn a lejárat nap állapított meg, az ügylet természete és a felek szándékához képest kell megítélni, vajjon a lejárat nap csak az egyik, vagy mindkét szerződőfél javára lett-e megállapítva. Az esetben is azonban, ha az adós a lejárat előtti fizetésre fel van jogositva, a hitelező beleegyezése nélkül leszámitolási díjt csak úgy vonhat le, ha őt erre a kereskedelmi szokás feljogosítja.

Kétoldalú szerződésnél az, ki ellen a teljesítés követeltetik, erre csak akkor kötelezhető, ha a másik fél saját részéről a szerződést teljesítette, illetőleg kész a teljesítésre. Kivételnek e tekintetben akkor van helye, ha a teljesítésnek a megtámadott fél részéről a kölcsönös megállapodás, vagy az ügylet természete, vagy a kereskedelmi szokás szerint előbb kell történnie.

A második cím a vételről két fejezetben 336—367. §-ig előszabja, hogy a vétel megkötöttnek tekintetik, ha a felek úgy a vétel tárgyára, mint az árra nézve megegyeztek. Azon eladási ajánlatok, melyek fölismerhetőleg többek irányában ár-raktárjegyzékek, próbák, vagy mustrák közlése mellett tétetnek, vagy melyek az ár, az ár, vagy a mennyiség határozott kijelölése nélkül tétetnek, kötelezőknek nem tekintetnek.

A vételre vonatkozó határozatok azon kereskedelmi ügyletekre is alkalmazást nyernek, melyek bizonyos mennyiségű helyettesíthető dolgoknak meghatározott árért szállítása iránt kötötnek.

A vételár csak készpénz lehet, ha pénz mellett egyéb teljesítések kötötnek ki és ezek értéke a készpénzzel egyenlő, vagy annál magasabb az ügyletvételnek nem tekinthető.

Ha a vételárként a piaci, vagy tőzsdei ár kötött ki, egyéb megállapodás hiányában vételárnak a teljesítés helyén és idejekor jegyzett középár tekintendő. — Árjegyzés nem léteben a teljesítés helyéhez legközelebb eső piacon jegyzett középár szolgál irányadón.

E mellett nincs kizárva a teljesítés idejekor kötött más viteli szerződésekkel más középárt igazolni, mi fellett a bíróság határoz.

Midőn a vételár az ár sulya szerint kell kiszámítani, ha más megállapodás, vagy helyi szokás nincs a göngysuly (tára) leszámítandó; arra azonban, hogy mit lehessen leszámítani e czimen és a megromlás eseteiben a szerződés, illetőleg a teljesítés helyi szokásai irányadók.

Ha más megállapítva nincs, az átadással járó költségeket az eladó, az átvétellel járókat a vevő köteles viselni.

Az átadás megtörténteig, ha a vevőt késedelem nem terheli, az eladó kötelessége a gondos megőrzés.

Ha az ár a vevőnek más helyről küldendő át és ez az átküldés módja iránt nem rendelkezett az eladó felhatalmazott, hogy a vevő helyett a rendes kereskedő gondosságával intézkedve kijelölhesse azon személyt, ki által a vitelezésnek történni kell.

Azon időponttól kezdve, midőn az ár a vitelezésre átadatott — a veszély, mely az árut éri, a vevőt terheli — de, ha az elküldésre az eladó utasítást kapott, ha sürgős ok nélkül attól eltér, a kárért ő felelős; ha azonban a hely, hova a fuvarozásnak történni kell, az eladó teljesítése helyéül tekintendő és veszély éri az árut, ez az eladót terheli; de a fuvarozással járó kiadások és költségek elvállalása még nem szolgál okul arra, hogy a hely, hová a fuvarozásnak történni kell, rá nézve a teljesítés helyéül tekintessék.

(Folytatása következik.)

Nyílt levél Marosszék felsőkerület választóihoz.

Miután értesültem, hogy képviselőjelöltségem el nem fogadása általános kedvetlenséget okozott, s miután tudomásomra jutott, hogy a választók újbóli fölszólításra tömegesen készülnek; meg kívánva kimélni a választóközönséget ezen eljárástól, ezennel kijelentem, hogy eltekintve fontos okaimtól, a közkíváratnak megfelelni s ez által a kedélyeket megnyugtani, önmegtadással is hazafi kötelességemnek tartva, a jelöltséget elfogadom.

Bereczki Sándor.

Hirrovat.

— Felhívás. Marosszék szabadelvű pártjának tagjait a folyó hó 8 án délután 3 órakor a szék közházánál fontos ügyben tartandó értekezletre megjelenni kérem. Maros-Vásárhely, 1875. jun. 3. Filep Albert, elnök

○ Van mulatságra kilátásunk quantum satis! Juniusi majálisok, melyekre szép számú aláírok — illetve résztvevők, jelentkeztek; polgári dalárda tánccezal egybekötött hangversenye; színház Felekivel; Krausz hangversenye; főiskolai zenekar hangversenye stb. egymást fogják föl váltani, sőt egymással versenyezni a közönség kegyes pártolásáért. Nagy a választék, s ha mindenki csak egyet tüntet ki becses megjelenésével és forintjával, mégis jutni fog elég a szereplők, vagy az általok kitűzött czélok számára.

○ Nem hallgathatjuk el ismételve megemlíteni, hogy immár a circus is készen van s árboczaí magasra nyulnak az ég felé és hívogatják a jóakaró nézőket.

○ A sáros- és Kazinczy-utczák közti gepes oldalt nem valami nagy műtertellemmel ültették be, mert a fák vakon maradának, mint némelyek a dolgok intézői sok megváltoztatni kellett körülményekkel szemben.

○ Gróf Pechi Manó Kolozsvár volt képviselője s jelenleg jelöltje, 3600 frtot adományozott kolozsvári jóteköny intézetek és egyletek segélyezésére.

□ Nagy események vannak készülöben városunkban, úgy mondják, hogy volt képviselőink a postaréten tartandják számadó beszédjeiket.

□ A városi képviselő választási előmozgalmak még nagy részben csak a színfalak között történnek, s ennél fogva pozitív hírekkel még nem szolgálhatunk olvasóinknak.

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Hirdetmények.

Felhívás!

„Osztrák jégkárbiztosító-társulat“
magyarországi képviseletége.

Budapest, 1875. május 10.

Van szerencsénk jelenteni, miszerint Grünwald Adolf úr a „Gresham“ erdélyországi főfelügyelője erdélyi főügynőkségünket átvette.

Vonatkozással fennebbi jelentésre, van szerencsém az érdekelte közönséget földterményeinek e társulatnál eszközözendő biztosítása végett ezennel tiszteltelteljesen fölszólítani, megjegyezvén, hogy az „Osztrák jégkárbiztosító-társulat“, mind solid biztosítási feltételei, mind káresekben mindenkor tanúsított lelkiismeretes eljárása következtében, az illető mezőgazdasági körökben közbizalomnak örvend.

Kolozsvár, 1875. május hóban.

Tisztelettel

Grünwald Adolf.

Eladó telek.

A kövekes utcában, az 1560. házszám alatt található belső telek, szilárd anyagból épített új házzal, kúttal és kerttel örökáron eladó.

Ertekezhetni a tulajdonosnéval. vagy ügyvéd dr. Scheitz Antal ur irodájában.

Lisztraktár.

Alóírt ajánlja az „Arany kigóhoz“ czimzett kereskedésében, újonnan berendezett Sigmund Elek-féle kolozsvári gozmalmi lisztraktárát

pontos mérés és kiszolgálás mellett.

E liszteket semmi más fajta lisztek sem jóság, sem olcsóságban felül nem mulnak és teljesen feleslegessé teszik a költséges és fáradságos őrlést.

Ajánl továbbá páczolt füstölt sonkát, húst, kolbászt, szalonnát, tisztasázt stb. tisztelettel

Erdély Lajos.

Gyakornoknak egy egészséges, jó erkölcsű és jó eszű ifjú felvétetik.

TEMESVÁRY MANÓ

czipő-gyára
Budapest, király-utca 1. sz.,
ajánl

HÖLGYEKNEK:

Fűző topánkákat brünellből fénymázos orral, szép himzés díszszel	2 frt 70 kr.
Fűző topánkák erős bőrből, fénymázos orral, szögezve és sróftolt talpakkal, strapára és esős időre valók	3 frt 50 kr.
Topánkák gummi-huzóval brünellből fénymázos orral, magasra szabva, finom kiállítás.	3 frt 50 kr.
Topánkák gummi-huzóval erős chagrain vagy borjubőrből, szegezett és sróftolt dupla talppal nagyon tartósak	3 frt 80 kr.
Kivagott párisi fűznivaló féltopán	3 frt 80 kr.

URAKNAK:

Topánkák finom chagrain dupla bőrből	4 frt — kr.
Topánkák vikszos- vagy bagariabőrből, szegezett és sróftos dupla talppal, igen erősek	4 frt 50 kr.
Topánkák finom gitbőrből, cifra, fénymázos orral, szalonba és bába valók	4 frt 50 kr.
Topánkák orosz lakkbőrből, szegezett dupla talppal, srófmunka	5 frt 50 kr.
Vadászcsizmák vízhatlan dupla bagariából vagy vikszos bőrből, háromszorosan sróftolt dupla talppal	11 frt — kr.
Ugyanazok orosz lakkos bagariából	13 frt — kr.
Fiu topánok vikszos- vagy bagariabőrből, sróftolt dupla talppal	3 frt — kr.
Leány topánok brünellből vagy bőrből, igen erős szegezett dupla talppal	2 frt 60 kr.
Gyermek-topánok brünellből vagy bőrből, igen erősek, vassal szegezett talppal, igen jók és tartósak	1 frt 80 kr.
Kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve. — Vidékről jövő megrendelésekre — postai utánvét mellett — legnagyobb gond fordítatik.	

(109)

(6—10)

Budapestben, a Lipótvárosi templomtéren.

27

csak Lőbl Frigyes-nél
BUDAPESTEN,
lipótvárosi templomtéren, a krosz árúcsarnok alaptőjénél
található a legelősebb bevásárlási forrás.

Ugyanott újonnan érkezett mindennemű legdivatosabb ruhakelmék és minden e szakba vágó czikkek bámulatos olcsó áron, azaz csak 27 krajczár-ért árúfittanak. Vidéki rendelvények pontosan teljesíttetnek. 4155

Legujabb női ruhakelmék 27 krajczár-ért

Vidéki rendelvények lekiismeretesen eszközöltetnek.